

gionis Articulis parum instructis, merito Synodus Leonensis anno 1618 tit. 4. cap. 3. mandat, "Solliciti sint Pastores, ut diebus Festis & Dominicis unam horam in instruendis Parochiae suae pueris, aliique etiam adultis rudioribus Catechizandis, impendant. Mores quod pro eorum animabus sint Deo rationem reddituri."

Et Synodus Bulco-ducensis sub Masio tit. 11. cap. 8. vult, "Ut finita Missa Matutinali, tam in hyeme, quam aestate solliciti sint Pastores, ut pauperes, mendici, famulii, ancillae, atque alii mechanici catechizentur, & erudiantur in his, quae sine salutis suae periculo ignorare non possunt."

Quam necessaria sit hodie hujus decreti executio, negare non potest, nisi qui ignorat, quanta in hoc hominum genere solet esse circa praecipua Religionis nostrae Mysteria ignorantia. Neque est, quod de fructu hujus executionis ambigant Pastores; cum hic manifestus sit in iis Parochiis, in quibus Pastores zelosiores eam instituerunt.

Quin & Synodus Namurcensis 1639. considerans hujus instructionis necessitatem, "Hortatur omnes Verbi Dei praecones, ut conciones suas ita disponant, etiam diebus solemnioribus, ut potius Catechismum, quam concionem redoleant, & captui populi, quantum fieri potest, accommodent. Tit. 2. cap. 1.

Duo ex his Synodorum Decretis consuetaria sunt. Primum, nequaquam dubitasse Synodorum Patres, quin Parochis aliiisque curam animarum habentibus incumbat obligatio instruendi tam adultos, quam parvulos; id est, omnes suae curae subiectos; singulos nimirum pro eorum capacitate, & necessitate.

VI. Alterum, hanc seu puerorum, seu adultorum instructionem non tantum in hyeme, sed & aestate; id est, toto anni tempore esse faciendam: Neque omittendam eam quod pauci forsitan sint Auditores: Nam nec hi pabulo Verbi Dei ob aliorum negligentiam aut impedimenta frustrandi sunt: Ne alius & ob neglectum horum verè dicatur: Parvuli perierunt panem, & non erant qui frangeret illis. Unde & improbanda, atque à Synodo improbata est illorum Parochorum praxis, seu potius ignavia, qui cautes frequentantium paucitatem tempore aestatis, aut messis, instructionem, praesertim parvulorum, intermittunt: Ex quo contingit, parvulos circa fidem & Religionis rudimenta nihil aut parum esse instructos; cum ex intermissione tanci temporis facile excidat puerorum memoria, quod levites in hyeme didicerunt.

Quam procul à mente illorum qui Synodo Namurc. ultimè interfuerit, haec Parochorum excusatio fuerit, clarè ex ejus Decreto tit. 16. cap. 2. quo monet Parochos, "Ut tempore messis, & etiam illis diebus quibus opuliones, vel bibulci, vel subulci in agris sunt, illos visitent ibidem & doceant: imitaturi ea in parte vestigia Salvatoris nostri Jesu Christi, qui per vicos & plateas transibat Evangelizare Regnum Dei.

CAPUT V.

Respondetur ad cap. 68. de Regulis Juris in VI. Et una afferuntur rationes, ob quas ordinariè contingat, instructionem Pastoris esse populo utiliore, quam extranei.

1. Quid Regule Juris.
2. Quid inquirendum pro intellectu Regularum Juris.
3. Negotia in quibus eligitur industria persona, alteri mandari non possunt.
4. Ostenditur quod citata Regula hic male applicetur.
5. Instructio populi ceteris paribus utilius sit per Parochum quam per alium.

1. Regula Juris 68. in VI. ita habet: *Potest quis per alium, quod potest facere per seipsum.*

Ut hujus Regulae sensus habeatur, praenotandum: intentionem eorum, qui Regulas Juris composuere, fuisse, ex multis particularium factorum decisionibus communia quaedam capita, quae Jurisconsulti Regulas, Medici Aphorismos vocant, constituere; ad quae veluti ad quasdam stationes, in tanta causarum varietate & multitudine recurri posset, ut notat Peckius in prooemio ad Regulas Juris.

Unde L. 1. ff. de R. J. ait: "Regula est, quae rem, quae est, breviter enarrat, Non ut ex Regula jus sumatur, sed ex jure, quod est, Regula fiat."

II. Pro genuino ergo Regulae sensu assequendo inquirendum, quae juris decisiones particulares huic Regulae constituendae occasionem dederint.

Certum est, multa esse negotia, praesertim civilia, quae nullam personae industriam, aut personalem qualitatem requirunt: & in quibus ipsa personae industria non inspicitur aut spectatur. Alia vero sunt, quae à personarum industria & peritia potissimum dependent, & suam utilitatem potissimum ab ea mutant; & in quibus personarum singulares qualitates specialiter attenduntur.

Priora, utpote à personarum qualitate ac industria non dependentia, per procuratores, aliosve mandatarios aequè, ac per principales perfici posse, in variis factorum generibus decusum sunt.

III. Haec vero, quae à personarum industria dependent, & in quibus personae industria eligitur, alteri committi non posse, ex adverso saepius declaratum est.

"Is cui injungitur (ait Pontifex in cap. 43. de offic. & potestat. Judic. Delegat.) ut personaliter negotium exequatur, potest, dummodo partes consentiant, hoc aliis delegare; praeterquam, si inquisitionem fieri, vel Ecclesiae de Praelatis vel aliis Ministris providendum mandamus, cum in his omnibus casibus industriam, & fidem personae, cui talia committimus, eligere videamur."

Et Bonifacius VIII. in cap. 12. sed. in VI. ait: "Is cui ab Apostolica Sede committitur certa personae provisiō de certo beneficio in certa Ecclesia, Diocesi, vel Provincia faciēda, potest alii committere licet vias suas. Sed si (non expressè certā personā) committatur eidem, ut alii cui personae idoneae de certa Ecclesia vel beneficio debeat providere: (Quia circa eligendam personam ejus industria hic videtur electa) provisionem sibi commissam, alteri demandare non potest."

IV. Cum ergo Regula ex jure ante constituto desumatur, evidens est hanc Regulam non concernere ea negotia, quae personae industriam requirunt: sive in quibus personae industria eligitur seu spectatur: utpote quae ex juris decisione aliis committi nequeunt. Et ita unanimitè Canonistarum calculo receptum est, ad similia negotia hanc Regulam non extendi.

Quis verò ambigat, quin Ecclesia eligens Pastores, aliosque animarum Curatores, personae qualitates & industriam consideret & spectet: Ut quid enim tanta circa mores, doctrinam, ceteraque personales qualitates & dotes inquisitio, tamque exactum examen (de quibus infra parte 2.) nisi ut de his omnibus sufficienter constet, & eorum ratio habeatur?

V. Illud accedit, quod non tantum in Pastoribus eligatur & attendatur industria & qualitas personae, sed quod insuper munia pastoralia, praesertim populi instructio, multis titulis cum majori fructu per proprium Parochum, quam per extraneum, licet aequè industrium & capacem, ordinariè fiat.

Primo, cum Pastori id muneris à Deo & Ecclesia specialiter sit impositum; illiusque populi proprius instructor sive Doctor designatus, merito confidendum fore ut Deus populo singulariter per ejus verba benedicat.

Secundo, dum populus videt Pastorem per se praedicationi

ationi & instructioni incumbentem & laborantem, magis excitatur ad affectum & amorem sui Pastoris; quo fit, ut non solum diligentius, & libentius, sed & cum majori fructu illum audiat.

Tertio, cum Pastor exactiorem suorum notitiam habeat, etiam melius novit, quae vitia magis regnent, quae virtutes minus frequententur, quaeque consequenter frequentius & utilius pro hoc populo sint dicenda: quibus affectibus & mediis sint movendi & trahendi.

Denique cum Pastor proventus & subsidia temporalia sibi habeat assignata; neque à populi liberalitate & benevolentia illa debeat expectare, quemadmodum frequenter extranei, & vices Pastorum supplentes illa tenentur sperare, contingit, ut Parochus etiam liberius, majorique auctoritate vitia & defectus in populo carpere & corripere audeat: Cum è contra hi à populo temporalia sperantes, non raro dicere cogantur ea, quibus favore populi conciliant; ea verò tacere, quae populum offendunt.

Haec aliaque, quae evincunt, Parochi instructiones ordinariè populo esse utiliores, quam extraneorum; ac praeterea Parochum specialiter à Deo & Ecclesia esse delectum, ut populum Verbo Dei pascat; eique propriè curam populi commissam, sat probant, quam ineptè quidam Mercenarii potius, quam Pastores, in velamentum suae ignaviae & negligentiae hanc juris Regulam assument; idque contra adeò manifesta Ecclesiae tories iterata Decreta; quibus declarat, Pastoribus hoc munus incumbere; quae §. praecedenti sunt relata; quibus unum ex Synod. Namurc. 1570. sub Haverio è Synodo Tridentina recentè reduce, addo; quod una declarat, examen de qualitatibus ad Ecclesiam parochialem assumendorum ideo institui, ut appareat, eum posse & velle per se officium pastorale implere. "Animarum cura nemini posthac credatur, nisi vitæ ac morum integritate, & doctrinâ talis sit, qui velit, & possit populum rectè docere, & pro auditorum captu Verbum Dei explicare. Itaque ad Pastoratum nominatus, si factò diligenti examine deprehensus fuerit idoneus, tum demum ad munus pastorale admittatur, ubi promiserit juramento medio, se pro viribus sua vocationi satisfacturum." Tit. 9. cap. 5.

CAPUT VI.

Episcopi cogere debent Parochos ut per se populum instruant.

1. Probatum ex Tridentino.
2. Parochis contrarius usus suffragari non potest.
3. Episcopus Regulares Parochos substituere non potest.
4. Exponitur Clementina 2. De Sepulchris.

I. Synodus Tridentina loco citato postquam declaravit, Parochos aliosque, qui Curam Animarum habentes Ecclesias obtinent, teneri per se, si legitime impediti non fuerint, diebus saltem Dominicis & Festis solemnibus plebes sibi commissas pascere salutaribus verbis, subiungit: "Id verò si quis eorum praestare negligat, etiam ab Episcopi jurisdictione quavis ratione exemptum se esse praetenderet; etiam si Ecclesiae quovis modo exemptae dicerentur, aut alicui Monasterio etiam extra Diocesim existentis, forsitan annexae vel unitae, modò reipsa in Diocesi sint, provida pastoralis Episcoporum sollicitudo non desit ne illud impleatur: Parvuli perierunt panem, & non erat qui frangeret eis. Itaque ubi ab Episcopo monitum trium mensium spatium muneri suo defuerint, per Censuras Ecclesiasticas, seu alias, ad ipsius Episcopi arbitrium cogantur; ita ut etiam, si ei sic expedire visum fuerit, ex beneficii

Van Espen Jus Eccles. P. I.

„ciorum fructibus alteri, qui id praestet, honesta aliqua merces persolvatur; donec principalis ipse respiciens, officium suum impleat."

Manifestum ergo est ex mente Concilii Tridentini muneris Episcopalis esse, adigere Parochos ut per se populum instruant, saltem diebus Dominicis, & Festis solemnibus, nisi legitime se impeditos probent. Neque Episcopum permittere posse, ut Parochi haud legitime impediti extranei instructionem committant.

II. Nec Parochis hac in parte contrarius usus, quantumvis longævus, suffragari potest: quandoquidem, eadem declarante Synodo, praecipuo Divino mandatum sit omnibus, quibus Animarum cura commissa est, Oves suas Verbi Divini praedicatione pascere. Sess. 23. cap. 1. de reformat. Cui praecipuo contrarius usus pro abusu reputandus est.

Quapropter nuper declaravit Innoc. XI. Parochos Bruxelles per Archiepiscopum Mechlin. cogendos, ut per se catechizent; tamen annis 90. continuis per Patres Societatis id fecissent: Verba decreti infra referentur.

III. Procul proinde abest à mente Synodi Tridentinae, ut Episcopi Parochis haud impeditis, imò & per se munus praedicationis obire volentibus, mittere possent Regulares, aut eos in suis Stationibus, ut vocant, Parochis invitatis, & per se concionari volentibus, firmare. Quod & ipsa Synodus satis declaravit, cum dixit, Episcopos non legitime impeditos obligari per se in sua Cathedrali Ecclesia, in aliis vero per Parochos, sive iis impeditis per alios, Sacras Scripturas, Divinamque Legem annuntiare. Sess. 24. cap. 4. De reformat.

Quid enim evidentius, quam Synodum velle ut Episcopus populo Legem Divinam annuntiet in Ecclesiis parochialibus à sua Cathedrali distinctis per Parochos; nec nisi iis impeditis, aliis id committat.

IV. Quod ergo dicitur in Clementina DUDUM, De sepulchris: "In Ecclesiis parochialibus Fratres illi (Praedicatorum & Minorum) nullatenus audeant, vel debeant praedicare, vel proponere Verbum Dei, nisi Fratres praedicti à Sacerdotibus parochialibus invitati fuerint, vel vocati, & de ipsorum beneplacito & assensu, seu petita licentia fuerit & obtenta: nisi Episcopus vel Prae-latus superior per eosdem Fratres praedicatorum mandaret." Locum habet, cum Parochus vel per se praedicare non vult; vel solus cum iis, qui curam Animarum sustinent, instructioni populi insufficientis est, & tamen adjutorium irrationabiliter recusat: quo indubie casu Episcopus, cui primariò Animarum Cura incumbit; quique defectum Parochi in his, quae eam curam concernunt, supplere debet, invito Parocho Fratres mittere potest: Qui non quidem Parochum in functionibus pastoralibus impediunt, sed juvent: Ita quoque hunc textum intellexit Zy-paeus Resp. 4. de Parochiis.

CAPUT VII.

Fratres Mendicantes instituti sunt, ut iteri Parochorum subsidiarii.

1. Probatum auctoritate S. Bonaventurae.
2. Auctoritate S. Thome.
3. Ex admissione Patrum S. J. in Belgio.

I. Sanctus Bonaventura de Religionibus Fratrum Mendicantium disserens, ait, illas praefiguratas per Joannem & Socios ejus, qui Petro & Andrea in mari laborantibus, & praè multitudine piscium rete ad terram trahere non valentibus, ex alia navi, scilicet ex vita contemplativa in saeculum vocati sunt. Ac deinde subdit: "Nos sumus illi pauperes, qui remanentes manipulos fegetur, & spicas decedentes

B 3

post

postmessores, & racemos relictos in vinea colligere debemus, id est, illas reliquias quas Plebani, qui habent officium in plebe sua docendi & colligendi, relinquunt, ut eas ex area Ecclesiae ad horreum caelestis patriae referamus. Ac tandem concludens ait: "Temperatissime sic disposuit Divina Sapientia, & instituit Sedes Apostolica, ut per Ordines praenotatos in praedicatione & Confectione defectus Cleri suppleantur, & animae salventur, & nec in temporalibus nec spiritualibus Jus Clericorum aliquatenus violetur." In tract. *Quare Fratres Minores praedicent.*

Hauserat haec indubie hic S. Doctor è pūssimi Patris sui Testamento, quo inter alia filiis hoc monitum dedit: "Etiā habent tantam sapientiam, quantum Salomon habuit, & invenirem pauperulos Sacerdotes hujus seculi in Parochiis, in quibus morantur, nolo contra eorum voluntatem praedicare."

II. Similiter S. Thomas sub idem tempus inquirens, utrum aliqua Religio possit institui ad praedicandum, vel Confessiones audiendum, more suo hoc, inter alia pro parte negativa, format argumentum: "Id ad quod Religio instituitur, videtur esse maxime proprium Religio, sed praedicti actus non sunt proprii Religioforum, sed potius Praelatorum: non ergo ad hujusmodi actus aliqua Religio instituitur." Tum resolvens pro affirmativa respondet proposito argumento: "Sicuti Religiō instituitur ad praedicandum & Confessiones audiendum, non quidem auctoritate propria, sed auctoritate Superiorum, & inferiorum ad quos ex officio oneratur, & ita subvehire in tali ministerio est hujus Religionis proprium." 2. 2. quæst. 188. art. 4. ad 2.

Manifestum ergo est ex utriusque hujus Doctoris sententia, qui sub initio Fratrum Mendicantium floruerunt, institutum eorum esse, Praelatis & Parochis in animarum regimine opitulanti, & cooperatores accedere.

Quod de Fratribus Praedicatoribus, & Minoribus dixerit praefati Doctores, id pari ratione de aliis, qui eundem in finem instituti sunt, asserendum.

III. Quare Patres Societatis a. 1565. postulantes in Belgicas provincias admitti, gratiasque ac privilegia eorum Societati à Sede Apostolica indulta, Regia auctoritate confirmari, ut ostenderent, se non nisi ut subsidiarios Praelatorum & Parochorum venire, hanc ipsi clausulam libello suo supplicis inseruerunt: *Salvo quod praedicare non poterunt, nisi præhabita venia, & permissione Episcoporum, Pastorum, & aliorum Ordinariorum.*

Quin & Rex supplicationi annuens, Societatem juxta ejus Institutum & Professionem ad has Belgicas suas ditiones admittens, hanc specialiter cautionem adjectam voluit: *Quod Socii ullius Societatis se non poterunt ingerere exercitio illius rei spectantis ad munus Pastorale, sine scitu, consensu, & beneplacito, tam Curatorum locorum, quam Episcoporum & aliorum Ordinariorum, quibus auctoritas competit.*

Quibus consonant, quæ de admissione Societatis in Belgium respondet *Imago primi seculi lib. 6. cap. 1.* "Sed neque nos adhuc ulos privilegii, neque porro usus, cum Pastorum offensione, quibus non æmuli veniamus, sed adjutores & administri."

Scribit quoque Orlandinus *lib. 14. Histor. Societatis an. 1544. n. 49.* Patrem Bernardum Oliverium respondisse D. Roberto de Croy Episcopo Cameracensi, quod Ignatii monitu Patres cavissent, ne Parochorum usquam injussu quidquam aggrederentur.

CAPUT VIII.

Regularium Stationes quantumvis diurnæ & continuatæ, Parochum per se concionari aut catechizare volentem impedire nequeunt

1. *Instituto Fratrum Mendicantium contrarium est velle Parochis invitit concionari.*
2. *Fratres Mendicantes Parochis per se concionari volentibus cedere debent.*
3. *Quæ sit origo & natura Stationum Fratrum mendicantium.*
4. *Stationes nullum jus concionandi invito Parocho tribuunt.*
5. *Ita declarat Innocentius XI.*
6. *Dicta declaratio comprehendit omnes Regulares.*
7. *Jus Parochorum per sententiam Concilii Privati confirmatum.*
8. *Et Senatus Brabantie.*
9. *Parocho non obest quod Jus nominandi Stationarium sit penes Pastorem primitivum aut Aedituos.*

I. Um capite IV, ostensum sit, Parochis, aliisque Curam animarum habentibus præcepto divino Mandatum esse, per se, si legitime impediri non sint, oves suas Verbi Divini prædicatione pascere; ac deinde capite præcedenti, Fratres Mendicantes in subsidium Parochorum esse primitus institutos, & ab Ecclesia admissos: ex his nemo non videt, quam sit inordinatum, ipsorumque Fratrum instituto adversum, velle Parochos, quorum subsidiarios se profitentur, in functionibus ex præcepto Divino ipsis impostis impedire.

Hanc quorundam præsumptuosam audaciam expendens Synodus Colonienfis anno 1536. postquam p. 4. c. 8. dixit: "Aliquot retro sæculis in Ecclesiam receptos esse, se quatuor Mendicantium Fratrum Ordines, quo Parochorum in Verbi ministerio cooperari forent," (quos nec repellendos esse ait, modò intra Canoniarum Constitutionum cancellos se contineant) capite sequenti subjungit: "Qui tamen (Fratres Mendicantes) cum in subsidium tantum vocati sint, ordinariis Ecclesiarum Rectoribus molesti esse desinent: ita videlicet, ne eosdem cum suo muneri ipsimet fungi velint, præoccupent; neque quos in excolenda vinea Domini juvare debent, in concionibus virulentâ ac detractoriâ linguâ carpant: Uti nonnulli hujus generis solent; qui inflati ac incompositi, populi auribus demulcendis student, suam non Christi gloriam ambientes."

II. Eodem ex fundamento Synodi Belgicæ sedulo inculcant, ne ullus, quantumvis etiam Privilegiatus, Parochum per se concionari volentem impedire audeat.

"Pastoribus per se manus prædicationis obire volentibus, (ait Synodus Antverpiensis sub Miræo) meminerint omnes, quomodocumque privilegiati, se juxta Decretum Concilii Tridentini cedere debere." Tit. 11. c. 7. Conformes sunt Synodus Mechl. D. an. 1609. tit. 10. cap. 4. Gandensis tit. 10. cap. 2. aliæque.

Neque hac in parte Fratribus Mendicantibus suffragari posse Stationes, ut vocant, quantumvis etiam sæculis aliquot continuatas, facile intelliget, qui harum Stationum conditione & origine paulisper expendere voluerit. Et quidem Stationes hæc, saltem pleræque, vel ante Concilium Tridentinum, vel circa tempora absoluti Concilii ortum suum habuere.

III. Cùm enim ante Concilium Tridentinum; in eodem & tempore Concilii magna ubique esset Sacerdotum Parochialium raritas, magna ignorantia; atque non residentium & mercenariorum more greges suos deferentium ingens copia; ut ex historiis, ipsique Concilii Trident. & aliorum Conciliorum, etiam Belgicorum circa id tempus celebrationem Decretis potest constare; con-

contigit, ut vel Episcopi, vel etiam populus, aut Capitula, tamquam primitivi Pastores, vel interdum ipsi Parochi Presbyteris subsidiariis sufficientibus destituti rogaverint hujus illiusve Ordinis Fratres, ut ipsi, qui ad defectum Cleri suppleendum, Parochisque opitulandua se institutos Profitebantur, quibusdam determinatis diebus ad populum Conciones haberent.

Hi verò rogantibus obsequentes diebus sibi assignatis Conciones ad populum per aliquam ex Ordine suo habuere; ex quarum continuatione Stationes factæ sunt.

Hic enim Ordo habere dicitur Stationem, qui ex rogatu Parochi alteriusve jus vocandi habentis, his illisve per annum diebus Conciones habere consuevit; ita ut necesse non sit de novo vocari, sed vi primæ vocationis ex Ordine illo semper mittatur, qui illis diebus Conciones habeat, Parochoque in hoc munere subsidio sit.

IV. Cum igitur Regulares, qui vigore harum Stationum concionantur, vocati fuerint tamquam subsidiarii, qui defectum aut insufficientiam Parochorum supplerent ipsique subsidio essent; manifestum est, nullum jus titulo harum Stationum contra Parochos posse prætendi: Quandoquidem non obstante quocunque temporis decursu verum maneat, ipsos non nisi ut Parochorum Subsidiarios esse vocatos: Adeoque nec aliter quam tales esse habendos.

Porrò qui hodie indiget subsidio, cras non indigere potest: & qui hodie eo uti vult, cras nolle potest.

Adhæc quid à natura Subsidiariorum magis alienum, quam esse subsidio ei, qui subsidio nec indiget, nec uti desiderat? Quid injustius, quam eos, qui subsidiarios & opitulatores se profitentur Praelatorum & Parochorum, velle impedire Parochos iis in functionibus, quas ut per se obeant, non Ecclesiastica dumtaxat, sed & Divina Lex mandat.

V. Ex his elucet justitia declarationis Sacræ Congregationis Cardinalium Concilii Trident. Interpretum, & Decreti Innocentii XI. dati occasione controversiæ inter Parochos Bruxellenses & Patres Societatis super instructione five Catechismo parvulorum.

Contendebant enim Patres Societatis jus tradendi doctrinam Christianam sive Catechismum in Ecclesiis Parochialibus allegantes continuam non interruptam consuetudinem nonagenariam; ac per hanc jus illud sibi competere prætendebant. Parochi ex adverso allegabant, sibi ex munere & officio jus esse in propriis suis Ecclesiis, parvulis divini Verbi panem frangendi; neque posse à quopiam in hoc suo munere impediri aut præoccupari. Quæstione delata ad dictam Sacram Congregationem, hæc die 8. Maji 1681. censuit. "Nullum jus competere Patribus Societatis Jesu docendi doctrinam Christianam in Ecclesiis invito Parocho, nec in aliis invito Titulari; Et facta de præmissis relatione Sanctissimo, Sanctitas sua sententiam S. Congregationis approbavit, addens præterea non modò ad Parochos hoc spectare, verum teneri per se ipsos docere, atque ad eorum partes explendas ab Archiepiscopo juris mediis cogendos esse."

Originale hujus resolutionis affervatur in archivis Archiepiscopatus Mechliniensis; & juxta copiam, ut ajunt, authenticam integra exhibetur in Libello D. Obstræ cui titulus, *Pastor bonus p. 2. cap. 1. §. 5.*

VI. Sat perspicuum est, resolutionem S. Congregationis, ipsamque Pontificis approbationem & extensionem unice inniti juri & obligationi Parochorum instruendi populum sibi subjectum: quam Obligationem Patres Societatis, qui ut Parochorum subsidiarii id muneris aliquamdiu subierant, Parochis eximere non poterant, adeoque nec Parochis esse obstaculo, quò minùs obligationi suæ satisfacerent.

Ex quo ulterius confectarium est, quòd licet Declaratio solos Patres Societatis, de quibus erat quæstio, exprimat, reliquos tamen Fratres Mendicantes eodem & non fortiori, quo Patres Societatis in tradenda Christiana do-

ctrina in Ecclesiis Parochialibus jure nitentes comprehendit. De quo non dubitans Archiepiscopus Mechliniensis in decreto suo 2. Aprilis anni sequentis ad hoc Sedis Apostolicæ Decretum alludens, postquam Parochis omnibus injunxit, "Ut singuli per se instruendæ juventuti, seu catechizandis rudibus sedulo incumbant, addit: "Eo etiam attentò quòd sanctissimus Dominus noster anno proxime elapso octava Maji, juxta sensum memorati Concilii Generalis, (Tridentini) declaravit, Cateche- sim non modò ad Parochos spectare, nec alios posse in Ecclesiis Parochialibus iis invitit docere, verum teneri per se ipsos docere, atque ad eorum partes explendas juris mediis cogendos esse."

VII. Nec solus Ecclesiasticus Magistratus Parochorum jus in functionibus Pastoralibus obeundis contra quascumque etiam inveteratas & continuatas Regularium Stationes declaravit & firmavit: sed & Civilis seu Regius, dum ad ejus Tribunal quæstio delata fuit, Parochos in hoc suo jure manutenuit & confirmavit. Aliquot hujus rei testimonia ea que illustriora proferam.

Primum occurrit occasione Patrum Dominicanorum urbis Insulensis. Cum enim in ea civitate ex antiquo usu Fratres Mendicantes Stationes concionandi in Adventu & Quadragesima haberent, contigit, ut anno 1639. ad Patres Dominicanos statio concionandi in Ecclesia Parochiali S. Salvatoris spectaret, at licentiam concionandi his Patribus Episcopus Diocesanus Tornacensis denegavit; allegans pro causa recusationis, quòd hi Patres in quadam causa funeralium suum tribunal declinassent, & ad Regium confugissent. Patres hac recusatione offensi ad Concilium sanctius Bruxellis recursum habuere, querentes, sibi approbationem recusari ex causa, quæ in judicio controverteretur. Concilium audito prius Episcopo, qui aliam, præter jam allegatam, recusationis causam non allegaverat. 23. Octob. 1639. rescripsit Episcopo casu quo prior aut alius dicti Ordinis Religiosus cum omni reverentia ac submissione postulet continuationem Stationum in Adventu & Quadragesima; una recognoscens, ait Concilium, quòd sine Episcopi licentia concionari nequeant, intencionem & votum concilii esse, ut sine ulteriori difficultate pro hac vice Stationes consuetae ipsis continuare permittatis; nequaquam tamen intendentes, in aliis circumstantiis & occasionebus vestram in functionibus Episcopalis auctoritatem imminuere.

Cum verò nec his litteris moveretur Episcopus, persisteretque in recusatione approbationis, nulla alia recusationis ratione adducta (quæ Regii Ministris insufficientis imò eorum auctoritati & jurisdictioni videbatur contraria (tandem 3. Decembris ejusdem anni nomine Principis Cardinalis tunc temporis Belgii Gubernatoris scriptum fuit Episcopo, quòd pertinax illa approbationis recusatio magis ac magis ostendat, hanc recusationem unice procedere ex displicentia obtenta victorie per prædictos Religiosos contra Parochos civitatis Insulensis in materia funeralium coram Tribunali laico: ideoque sua Celsitudo mandet, ut casu quo Religiosi præsent ea, quæ in litteris Concilii fuere expressa, eos indilate ad continuandum suas Stationes admittat, sub pœna apprehensionis temporalium sui Episcopatus: Si tamen, inquit, Parochus intendat per se concionari in sua Ecclesia per Adventum & Quadragesimam, sua Celsitudo cum impedire non intendit.

In vim hujus clausulæ Parochus per se Conciones habuit; & Dominicani mansere exclusi. Hæc ex Registro M. S. Archiepiscopatus Mechliniensis. Licet ergo inveteratas, & Longa annorum serie continuatas Regularium Stationes sine causa impedi non posse judicarent Ministri Regii, eas tamen ut potè merè precarias, & subsidiarias nullatenus posse juri Parochorum derogare; aut Parochum suas functiones per se obire volentem impedire, haud dubitarunt.

Alterum argumentum suppeditat famosa controversia, quæ occasione instructionis parvulorum sive Catechismi anno 1643. in Civitate Gandensi exorta est.